

עין משפט
גד מצוה

לֵב א מִי פִיכ מה'י
אִשׁוֹת הַלֵּכָה ד טוֹר
שֶׁע אֶהֱיֶה סִימֵן קִיג

לֵב ב מִי שֶׁס הַלֵּכָה יג
סִמֵּג לֵאחֹץ פֹּה טוֹר
שֶׁע שֶׁס סִי קִיג טע"א:
לֵר ג ד ה ו מִי שֶׁס
טוֹשֶׁע שֶׁס סִימֵן קִיג

טע"ד ז:
לֵח ז מִי פִיט שֶׁס ה'י
יג סִמֵּג לֵאחֹץ פֹּה
טוֹשֶׁע שֶׁס סִימֵן קִיג טע"ד:

לֹח ז מִי פִיכ שֶׁס ה'י י
סִמֵּג שֶׁס טוֹשֶׁע שֶׁס
סִי קִיג טע"ד ז:

תוספות רי"ד
אני אומר ואשונה נוטלת ע"י ושניה כמה ששירה הא' והג' כמה ששירה הב' וחוורות וחולקות בשוה פי' מה שנטלו ומקשה כל' חדא וחדא דנפשה שקלה פי' למה חולקת בשוה כל אחת כשבאה להנשא יש לה ליטול ע"י כמה שזן ואחר כך כשתנשא הב' תטול עישור כמה שתמצא ואצ"פ שלוקחת הא' יותר מן הב' והב' יותר מן הג' כך הדיון נותן ואין האחרונה מעכבת על הראשונה שאין לה זכות ליטול פרנסתה (אלא כשבאו להנשא כא') ומחדר ה"ק אם באו כולם להנשא כאחת אז חולקין בשוה אבל באו ליטול בוא"י כל אחת לוקחת עישור כמה שזן ואין אחרונה מעכבת שאין לה רשות לתבוע עד שלא תנשא וכך הלכה: ת"ר הבנות בין בגרו עד שלא נשאו בין נשאו עד שלא בגרו אבדו מנותיהן ולא אבדו פרנסתן דברי רבי רשב"א ואמר אף אבדו פרנסתן כיוון עושי שוכרות להן בעלים ומוציאין משמע פרנסתן פ"י רבי סבר אבדו מנותיהן כשכך כתב לה ככתובתה עד דתיבגון או עד דתל"ג אבל פרנסתן כדקיימי קיימי ור"י סבר לא תקנו פרנסה אלא היכא דמינסבא בקטנות או בנערות אבל בגרה קודם שתנשא איסתלקו להו מהאי ביתא לגמרי וכן אם נשאת בנערות הואיל וגדולה היא ותשאת איבדה (כתובתה) [פרנסתה] ואין לה אלא מה שפסקו לה אבל בשנאת בקטנותה לא פליגי דיש לה פרנסה כדתני (במתני') [בברייתא] שוכרות להן בעלים שתנשאו עד שלא יבגרו ויוציאו להן פרנסתן ומכאן מוכיח שאין הבת יכולה לתבוע פרנסתה עד שלא תנשא (והרב אומר יכולה לתבוע אותה קודם נשואין): אר"נ א"ל ר"ה הלכה כרבי פי' שאמר שאם נשאו עד שלא בגרו אף על פי שהיא נערה לא אבדה פרנסתה איתיביה רבא לר"י יתומה שהשאה

סח:

ב'ל חדא ו**חדא דנפשה** שקלָהּ. וא"ת וכי משום דנישאת קודם דנפשׂה שקלה למה לא נחשוב על פי הצנות הנותרות כאלו היו כולן נישאות צבת אחת וי"ל דעישור נכסים יהצין משום דסתם בני אדם כך נותנים לצנותיהם ואילו היה האב

לראשונה ולא היה פוחת לה בשביל האחרות הנשארות: **ב'ין** נישאו עד **ש'א בגרו** ב'. לית ליה דרז דלאמר בסוף נערה (לעיל דף נג: ושם) הויה דאירוסין דלי אית ליה הוה ליה למימר נמאָרסו עד שלא צגרו דהוי רבותא טפי וליכא למימר דנקט נישאו לאשמעינן דאפ"ה לא איצדו פרנסתן דא"כ לשמעין דאפילו נישאו וצגרו לא אצדו פרנסתן ודוחק לומר דמשום ר"ש צר' אלעזר דלאמר אף איצדו פרנסתן נקט נישאו: **הא** דמחאי' לא מלי לשנויי הא דמיתונא מינייהו דמשני לקמן דאיצדו מונוטיהן משמע דאין רוזנין עוד לזוג: **וְב'י אמר רבא** **הבי** **והא איתבייה** ב'. קשה לנשצ"א אמאי לא פריך מדפסק לעיל רצא כרבי דלאמר צת הניזונת מן האחין נוטלת עישור נכסים ניזונת אין שאינה יונוט לא רצא כרבי וי"ל **והא** **איתבייה** ב'. וא"ת אלמא הא דמעשים בכל יום היינו משום דרבי אמרה וי"ל שאמרה רב הונא צבית המדרש לשום חידוש משמו של רבי וכה"ג איכא צפ' צמה צהמה (שבת דף נב.) אע"ג דרז מספקא ליה ורבי יוחנן מני פליג לקמן האחין שעצדו נכסים מהו צימי רצ **דא'ילן** פרנסה **טרפא** **ממשעבדי** שעצדו האחין ולא שעצד האב ותנאי כתובה לא טרפא ממשעבדי אפי' שעצדו האחין דתמן אין מוציאין כו': **לְרַבִּי אידי ואידי גביא**. וליכא למימר איפכא דפרנסה אינה כמוזנות דלרבי מוזנות גציא ממטלטלי ולא פרנסה דכיון דמוזנות גציא ממטלטלי כל שכן פרנסה דהא רצא פסיק לעיל כר"י דפרנסה שמינ צאצ וגציא ממטלטלי וגבי מוזנות פסיק לקמן ממקרקעי ולא ממטלטלי: **מאי פרנסה אינה כתנאי כתובה** **לברתנאי**. תימה דלאמאי לא קאמר גמי דפרנסה אינה כתנאי כתובה לענין דאם נישאו או צגרו איצדו מונוטיהן ולא איצדו פרנסתן כדלאמר רבי גופיה לעיל ולענין דפרנסה שמינ צאצ דרבי אי אמידניה ומוזנות אמרינן לעיל דאין אומדין אם היה אב כו' אלא שמינ את הנכסים ונותנין להן וי"ל דהנך פשיטא ליה ואיכא למיפרך והא

מעשים בכל יום כו' כדפריך לעיל ור"ת תיךך דלענין נישאו או צגרו

דאיצדו מוזנות ולא פרנסה לא צעי לאוקמא דא"כ תרתי דרז הונא למה לי דהא לעיל קאמר רב נחמן אמר לי הונא הלכה כרבי וליכא למימר דהיינו הך גופא דקאמר לעיל דהא לעיל לא קאמר צהאי

לישנא והא דלא מוקי גמי אשמין לפרנסה ולא למוזנות איכא למימר דהיינו הא דקאמר לכדתנאי האומר אל יתפרנסו כו' דהא צהא תליא כדפרישית לעיל דכיון דאב אינו יכול להפקיע מוזנות לא שייך למישם ציה דאין תלוי בצרנו אצל פרנסה דתלוי בצרנו שמינ כו:

תלה

מציאת האשה פרק ששי כתובות

כל חדא וחדא דנפשׂה שקלה. ומכמס תקנו להם נדוניית נשואין עישור נכסים והנישאת ראשון ראשון וצתה צעישור צצפניה ולמה יחזרו ויחלקו עישוריהן שז צשוה: **אם צאו כולם לינשא לאחת חוורוס** וחולקוס עישוריהן צשוה. שאין כאן קודמת לזכות הלכך צצציל הראוי

לישאַר לפני הצן נוטלת האחת עישור והשניה עישור צמה ששירה וכן כולם והמותר לצן אם היו מאה מנה האחת נוטלת עשר מניס והשניה תשע והשלישית שמונה מנה ועישור של מנה וכן כולם כדי לצצר ירושת הצן והן חחרות וחולקות עישוריהן צשוה: **איצדו מונוטיהן**. סך כצצ להן או עד דמצגנן או עד דתלקחון לגוצרין: **אף איצדו פרנסתן**. עישור נכסים דקסצר לא תקון לה נדוניא אלא היכא דמינסבא צקטנות או צנערות אצל צגרה איסתלקא לה מההיא ציתא לגמרי וכן נשאת צנערות האויל וגדולה היא ונמלצית איצדה פרנסתה אלא מה שפסקו אצל צניסת צקטנות לא פליג: **שוכרות להן צעלים**. שישאו אותן עד שלא יצגרו ומזיאירם להם פרנסתם: **הא גדולה**. כגון נערה: **ויסרה**. מחלה על השאר ואצדמו. אלמא סתם לן תנא כרבי שמעון צן אלעזר: **הא דמחאי**. הא דלאמר רבי לא איצדו וא"ר הונא הלכתא כוותיה צשמיחתה על מותר עישור נכסיה והא דקמני מתנימין גדולה ויסרה צשלא מיחתה: **נוונים אין**. אם צהא לינשא צעודה ניזונת דהיינו צקטנות או צנערות: **אינה לרינה למחוס**. שאפילו לא מיחתה לא איצדה עישור נכסיה: **ושני ליה**. דהא דתני גדולה ויסרה צדללא מחאי' אלמא ניסת צנערות ולא מיחתה אע"פ שאינה צוגרת ויסרה ואת אמרת ניסת אינה צריכה למחות ואפ"י נערה: **הא**. דלאמר רצא ניסת צנערות אינה לרינה למחות כגון דקא מיתונא מינייהו לאחר שניסת דמשום דקא מיתונא מינייהו הוה דקא שמקה ולא מחלה על פרנסתה והא דקמני הא גדולה ויסרה דלא קא מתונא: **פרנסה**. נדוניא: **סנאי כסוצה**. מוזנות של צת דתמניו צנן נוקצן כו': **ממשעבדי**. שעיעצדו אחין ולא שעצבד האב: **לא טרפא ממשעבדי**. אפי' שעיצדו אחין דתמן (גיטין דף מח:)

אין מוציאין לשכילת פירות ולשצח קרקעות ולמוזון האשה והצנות מנכסים משועבדים מפני מיקון העולם אצל פרנסתה טרפא דשוויה רצנן כצעל חוצ צעישור נכסים משמת האב דדצר קצוצ הוה אצל מוזנות אין להם קצצה ויש צהן מפני מיקון העולם:

מוציאין לפרנסה. ממשעבדי שאחין: **אידי ואידי**. פרנסה ומוזנות גציא ממטלטלי: **למוזן האשה והצנות**. וכל שכן פרנסה ולא מיצעיא פרנסה אלא אפילו מוזנות דסלקא דעתך אמידנא כיון דתנאי כתובה נינהו ניהוו ככתובה ולא ניגצו ממטלטלי קא משמע לן: **האומר**. צשעת מיתמו: הכי גרסינן אל יוזנו **צנוסיו מנכסיו אין שומעין לו**. דהא אישתעצד צתנאי כתובה: **אל יתפרנסו שומעין לו** **שהפרנסה**. אינה חוצ עליו כתנאי כתובה אלא חוצ על היתומים הוה היכא דלא כזה האב שלא לפרנסם:

תלה

מוטל על היתומים לפי שאנו אומרים דעתן של בני אדם שאין אדם רוצה שיחבזו בנותיו אלא יקחו

מסורת הש"ס

א) [וסכה מד. וש"נ],
ב) [לעיל נה.],
ג) [לעיל נה.],
ד) [לעיל נה.],

תוספות רי"ד (המשך)

שראוי להתן לה טעמא דקטנה הא גדולה ויתרה פי' אם היתה נערה מחלה על השאר ואבדתו אלמא סתם לן תנא כרשב"א ל"ק הא דמחאי והא דלא מחאי פי' הא דא"ר ל"א פרנסתן ואר"ה הלי כוותי' צשמיחת על מותר ע"י והא דקמני גדולה ויסרה בשלא מיתחה. הג"מ דא"כ קשה דרבי אוריבי (צבה) דתניא ר"א בת הניזונת נוטלת ע"י צינא ש"מ הא דמחאי ונישאת צריכה למחות פי' אם בגרה אצ"פ של אמת צריכה למחות או צנערות אבדה ואם לא מיתת אבדה ונשאתה והא איתבי' רבא לר"י יתומה ושני לי' הא דמחאי הא דלא מחאי פי' רבא אוקי בגמי דקמני קטנה ל"א פרנסתה אבל נערה שנשאת אבדה כשלא מיתת אלמא נשאת בנערות ולא מיתת אע"פ שאינה בוגרת ויתרה ואת אמרת נשאת א"צ למחות ואצ"פ שריא נערה ל"ק הא דמחאי והא דמחאי פי' דלא מיתונא מינייהו או הא דא"ר נשאת בנערות אצ"פ למחות שניזונת הא דלא מיתונא מינייהו ואת אמרת נשאת א"צ למחות ואי לא מיתוני יש לה פרנסתה וא"צ למחות ואי לא מיתוני מינייהו אי מיתת יש לה פרנסתה ואי לא מיתת פרנסתה ואי לא מיתת פרנסה אינה כתנאי כתובה פי' פרנסת נדוניית הבת אינו דומה למוזנות שהוא ת"כ דבנין נוקבין ואסיקנא למאי הלי אינה כתנאי כתובה לכדתנאי האומר אל יוזנו בנותיו מנכסיו אין שומעים לו דתנן לא כתב לה ב"י כו' חייב מפני שהוא תב"ד וכיון שהוא תנאי ב"ד א"י לעוקר אל יתפרנסו בנותיו מנכסיו שומעים לו שהפרנסה אין כתנאי ב"ד פי' פרנסת הבנות אינו תנאי ב"ד כמוצותיה אלא חוב הוא

שיחבזו בנותיו אלא יקחו